

**DROŠĀKAI
SABIEDRĪBAI**

20

Valsts probācijas
dienests

PUBLISKAIS PĀRSKATS 2023

PRIEKŠVārds	3
PAMATINFORMĀCIJA	4
DIENESTA STRUKTŪRA	5
FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	6
VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS	6
DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI	10
KRIMINĀLSODS – SABIEDRISKAIS DARBS	11
AUDZINOŠA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLIS – SABIEDRISKAIS DARBS	12
IZVĒRTĒŠANAS ZIŅOJUMS	12
UZRAUDZĪBA	14
AUDZINOŠA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLIS – PROBĀCIJAS NOVĒROŠANA	16
IZLĪGUMA PROCESA ORGANIZĒŠANA, VADĪŠANA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	16
PROBĀCIJAS PROGRAMMAS	17
DIENESTA PĒTĪJUMI	18
DIENESTA ĪSTENOTIE PROJEKTI	18
PĀRSKATA GADĀ ĪSTENOTĀS JAUNĀS POLITIKAS INICIATĪVAS	20
DIENESTA PERSONĀLS	21
DIENESTA KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	22
SABIEDRISKĀS ATTIECĪBAS	22
STARPINSTITŪCIJU SADARBĪBA UN SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU	22
BŪTISKĀKIE SASNIEGUMI 2023. GADĀ UN 2024. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	24

PRIEKŠVĀRDS

Valsts probācijas dienests (Dienests) ir mūsdienīga sodu izpildes institūcija, kas izpilda aptuveni 70% no Latvijā piemērotajiem kriminālsodiem, kā arī ar starpnieka palīdzību īsteno izlīguma procesu starp cietušo un likumpārkāpēju visās krimināltiesiskajās stadijās un veicina taisnīguma atjaunošanas jomas attīstību Latvijā. Divtūkstošo gadu sākumā dienests tika veidots, lai mūsu valsts kriminālsodu izpildes sistēmu padarītu efektīvāku, gudrāku, attīstot alternatīvas brīvības atņemšanas sodam (cietumam), un Dienests joprojām neatlaidīgi turpina strādāt šajā virzienā.

Cilvēkus, ar kuriem mums jāstrādā, mēs saucam par probācijas klientiem, nevis notiesātajiem. Tas ir attieksmes jautājums. Vispirms viņi ir cilvēki ar saviem dzīvesstāstiem un vajadzībām, nevis likumpārkāpēji. Vienlaikus mūsu īstenais

klients ir Latvijas sabiedrība, kurai sniedzam drošākas sabiedrības pakalpojumu, kas iespējams tieši pateicoties šai attieksmei. Dienesta speciālisti ne tikai ierobežo probācijas klienta brīvību, kontrolē uzvedību un sniedz atbalstu dažāda rakstura sociālp psiholoģisku problēmu risināšanai, bet arī tic ikviena cilvēka spējai īstenot pārmaiņas savā dzīvē, dod cerību un attīsta motivāciju labai dzīvei, palīdz atklāt jaunas perspektīvas un iespējas to realizēšanai, nenodarot kaitējumu citiem cilvēkiem. Mēs to saucam par probācijas klientu sociālo iekļaušanu, ko uzskatām par saprātīgāko risinājumu noziedzības mazināšanai valstī.

Pārskata gadā Dienests visu funkciju īstenošanu pilnībā nodrošināja klātienē, COVID-19 pandēmijas laikā ieviestos darbības ierobežojumus atstājot pagātnē. Vienlaikus jāatzīmē, ka tehnoloģisko risinājumu izmantošana dienesta darbības nodrošināšanā ir nostiprinājusies un saziņa ar klientiem noteiktos gadījumos norisinās ar videozvanu starpniecību, kā arī probācijas programmas noteiktā apjomā tiek īstenotas attālināti.

Kopējais probācijas klientu skaits gada laikā ir nedaudz samazinājies. Klientu skaits ir samazinājies sabiedrisko darbu un uzraudzības jomā, saglabājies līdzīgs izvērtēšanas ziņojumu sagatavošanas jomā un palielinājies izlīguma jomā. Vienlaikus jāatzīmē, ka pārskata gadā dienests ir turpinājis stiprināt savu kapacitāti darbam ar noteiktām mērķa grupām un ieviest jaunus darba instrumentus, lai uzlabotu darba kvalitāti, pakalpojumus pielāgojot klientu individuālajām vajadzībām. Piemēram, probācijas programmas "Autokontrole" ieviešana uzraudzības jomas klientiem, kuri notiesāti par transportlīdzekļa vadīšanu apreibinošo vielu ietekmē, un Atbalsta vajadzību un resursu novērtēšanas instruments bērniem audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa probācijas novērošana izpildē.

Ir jāturpina iesāktais darbs, lai Dienesta nodarbinātajiem nodrošinātu konkurētspējīgu atlīdzību un veicinātu viņu profesionālās noturības, labbūtības attīstību. Jāņem vērā arī personāla novecošanās tendenci un ar to saistītus personālvadības problēmjaudājumus. Darbs Dienestā ir izaicinošs un saistīts ar paaugstinātiem profesionālās 'izdegšanas' riskiem un šai problēmai jāpievērš īpaša uzmanība.

Valsts probācijas dienesta vadītājs
Imants Jurevičs

PAMATINFORMĀCIJA

Dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku tam noteikto funkciju ietvaros. Dienesta juridiskais statuss, funkcijas, uzdevumi, kompetence un tiesības ir noteiktas Valsts probācijas dienesta likumā un Ministru kabineta 2024. gada 9. aprīļa noteikumos Nr. 226 „Valsts probācijas dienesta nolikums”. Dienesta darbības mērķis ir veicināt sabiedrības drošību, nodrošinot kvalitatīvu Dienesta funkciju īstenošanu.

Dienesta funkcijas

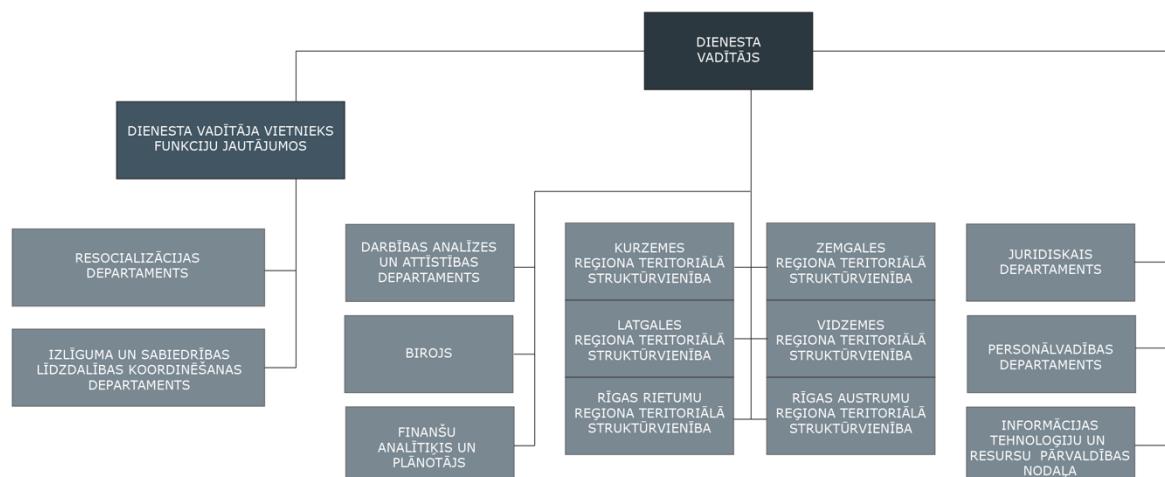
Saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 6. pantu Dienests īsteno šādas funkcijas:

- 1) sniedz izvērtēšanas ziņojumu par probācijas klientu;
- 2) nodrošina probācijas programmu izstrādi un licencētu programmu īstenošanu;
- 3) organizē kriminālsoda – sabiedriskais darbs – izpildi;
- 4) organizē audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildi;
- 5) pārbaudes laikā uzrauga personas, pret kurām izbeigts kriminālprocess, tās nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;
- 6) pārbaudes laikā uzrauga personas, kuras ir nosacīti notiesātas vai nosacīti pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm;
- 7) organizē un vada izlīguma procesu kriminālprocesā un lietās par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem;
- 8) nodrošina kriminālsoda – probācijas uzraudzība – izpildi;
- 9) nodrošina audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – probācijas novērošana – izpildi.

Lai sekmētu darbības mērķa sasniegšanu, Dienests:

- īsteno un veicina pētniecību probācijas jomā un nodrošina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu;
- piedalās normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu izstrādē probācijas jomā, kā arī apkopo un sniedz priekšlikumus ar probācijas jomu saistīto tiesību aktu pilnveidošanai;
- organizē metodisko un informatīvo materiālu izstrādi un izdošanu probācijas jomā;
- sadarbojas ar ārvalstu un starptautiskajām institūcijām, kā arī nodrošina savstarpēju informācijas apmaiņu dienesta darbības jomā;
- sagatavo ārvalstu finanšu instrumentu finansētu projektu iesniegumus un īsteno projektus; izstrādā un īsteno dienestā nodarbināto profesionālās pilnveides mācību programmas;
- piedalās vienotas valsts politikas īstenošanā sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu sociālās iekļaušanas veicināšanai.

DIENESTA STRUKTŪRA

2023. gadā Dienesta sastāvā ietilpa Dienesta centrālais aparāts, 6 teritoriālās struktūrvienības un 41 teritoriālo struktūrvienību nodaļa.

FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

Pārskata gadā Dienestā tika īstenotas šādas budžeta programmas (apakšprogrammas):

- 04.03.00 "Probācijas īstenošana";
- 73.02.00 "Atmaksas valsts pamatbudžetā par pārējiem ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētiem projektiem", Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" projekts Nr. PA-GRO-1602 "Pieredzes un zināšanu apmaiņa probācijas darba efektivizēšanai";
- 73.08.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētie projekti (2021-2027)", Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" projekts Nr. PA-GRO-1602 "Pieredzes un zināšanu apmaiņa probācijas darba efektivizēšanai";
- 74.06.00 "Atvēršanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi", projekts Nr. 2.1.2.1.i.0/1/23/I/VARAM/002 "E-lietas programma – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide – 2. posms".

Pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 "Probācijas īstenošana" finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	11 249 894	15 184 386	15 049 169
1.1.	Dotācija	11 249 894	15 178 751	15 043 534
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.3.	Transferti	-	5 635	5 635
2.	Izdevumi (kopā)	11 249 894	15 184 386	15 049 169
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	11 249 894	14 768 259	14 633 079
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	3 769	3 881	3 881
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	1 294	1 294
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	11 246 125	14 763 084	14 627 929
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	416 127	416 090

Dienesta pamatbudžeta apakšprogrammā 04.03.00 "Probācijas īstenošana" ir iekļauti gan izdevumi Dienesta pamatdarbības nodrošināšanai, gan izdevumi Dienesta darbībai saskaņā ar uzņemtajām starptautiskajām saistībām.

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 "Probācijas īstenošana" finanšu līdzekļi 15 049,2 tūkst. eiro apmērā tika izlietoti:

1. Dienesta pamatdarbības nodrošināšanai:
 - darbinieku atlīdzībām – 11 911,7 tūkst. eiro (tika plānots 11 973,9 tūkst. eiro);
 - preču un pakalpojumu iegādei – 2 716,2 tūkst. eiro (tika plānots - 2 789,2 tūkst. eiro);

- pamatkapitāla veidošanai - 416,1 tūkst. eiro (tika plānots - 416,1 tūkst. eiro);
 - pārējiem valsts pabalstiem un kompensācijām - 1,3 tūkst. eiro (tika plānots - 1,3 tūkst. eiro).
2. Dalības maksas iemaksām šādās starptautiskajās nevalstiskajās organizācijās:
- "Eiropas Probācijas konfederācija" (*CEP – Confederation of European Probation*) – 3,2 tūkst. eiro apmērā (tika plānots – 3,8 tūkst. eiro).;
 - "Eiropas forums taisnīguma atjaunošanai" (*European Forum for Restorative Justice*) – 0,7 tūkst. eiro apmērā (tika plānots – 0,7 tūkst. eiro).

Salīdzinājumā ar 2022. gada ieņēmumiem Dienesta pamatdarbības budžeta ieņēmumu izmaiņas 2023. gadā bija 3 915,6 tūkst. eiro, t.sk.:

- palielinājums par 217,0 tūkst. eiro, lai nodrošinātu e-lietas platformas uzturēšanu, kas ietver arī informācijas sistēmas "Probācijas klientu uzskaites sistēma" papildinājumu izstrādi;
- palielinājums par 194,8 tūkst. eiro, lai nodrošinātu Dienesta nodarbināto atlīdzības palielināšanu, t.sk. stiprinot Valsts pārvaldes kapacitāti, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atlīdzību;
- palielinājums par 623,1 tūkst. eiro, lai nodrošinātu jaunā audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – probācijas novērošanu – īstenošanu;
- palielinājums par 37,6 tūkst. eiro, lai kompensētu energoresursu izdevumu pieaugumu (finansējums piešķirts tikai 2023. gadam);
- palielinājums par 2 886,6 tūkst. eiro, lai nodrošinātu vairāku pasākumu īstenošanu 2023. gadā, t.sk. datortehnikas, viedtālrunu un biroja tehnikas iegādi, veiktu biroja telpu pielāgošanas darbus, kompensētu biroja telpu nomas maksas izdevumu pieauguma kompensēšanu, kā arī lai nodrošinātu virsstundu darba apmaksu nodarbinātajiem, kuru darbs saistīts ar īpašu risku, par periodu no 2020. gada 10. marta līdz 2021. gada 31. decembrim (Finanšu ministrijas 2023. gada 25. maija rīkojums Nr. 148 "Par apropriācijas pārdali");
- palielinājums par 5,6 tūkst. eiro, lai nodrošinātu Sabiedrības integrācijas fonda Latvijas valsts budžeta finansētās programmas "Ģimenei draudzīga darbavieta" projekta "Vērtīga kopābūšana" Nr. 2023.LV/ĢDD/2 un Ārlietas ministrijas granta projektu konkursa "Atbalsts priekšizpētes vizīšu finansējumam attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs" projekta "Priekšizpētes vizītes uz Ukrainu" (Granta līgums Nr. LV-93) īstenošanu;
- samazinājums par 4,4 tūkst. eiro, pārdalot to uz Dienesta budžeta apakšprogrammu 73.08.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti (2021-2027)", lai nodrošinātu Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" projekta Nr. PA-GRO-1602 "Pieredzes un zināšanu apmaiņa probācijas darba efektivizēšanai" īstenošanu;
- samazinājums par 44,7 tūkst. eiro, kas bija piešķirts tikai 2022. gadam no budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" budžeta programmas 01.00.00 "Apropriācijas rezerve".

Pamatbudžeta apakšprogrammas 73.02.00 "Atmaksas valsts pamatbudžetā par pārējiem ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētiem projektiem" Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" projekta Nr. PA-GRO-1602 "Pieredzes un zināšanu apmaiņa probācijas darba efektivizēšanai" finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	1 217	1 217
1.1.	Dotācija	-	1 217	1 217
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	1 217	1 217
1.3.	Transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	1 217	1 217
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	1 217	1 217
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	-	1 217	1 217
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 73.02.00 "Atmaksas valsts pamatbudžetā par pārējiem ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētiem projektiem" finanšu līdzekļi 1,2 tūkst. eiro apmērā tika izlietoti uzturēšanas izdevumu atmaksai valsts budžetam (tika plānots – 1,2 tūkst. eiro).

2023. gada novembrī noslēdzās projekta īstenošana, kad arī tika veikta no budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmas 80.00.00 "Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai" saņemtā priekšfinansējuma daļas atmaksa valsts pamatbudžetā.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 73.08.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētie projekti (2021-2027)" Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" projekta Nr. PA-GRO-1602 "Pieredzes un zināšanu apmaiņa probācijas darba efektīvizēšanai" finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	17 921	13 701
1.1.	Dotācija	-	11 026	6 806
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	6 895	6 895
1.3.	Transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	17 921	13 701
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	17 921	13 701
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-

2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	-	17 921	13 701
2.2	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 73.08.00 "Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētie projekti (2021-2027)" finanšu līdzekļi 13,7 tūkst. eiro apmērā tika izlietoti preču un pakalpojumu iegādei (tika plānots – 17,9 tūkst. eiro).

2023. gada novembrī noslēdzās projekta īstenošana. Pieredzes apmaiņu braucienos dalībnieki aplūkoja vairākas tēmas, kas skar probācijas un mediācijas darbu. Lai veiksmīgi īstenotu probācijas novērošanu probācijas nodarbinātājiem bija jāiegūst papildu zināšanās darbā ar bērniem un jauniešiem, un ņemot vērā to, ka projekta sadarbības partneri veiksmīgi attīstās darbā ar bērniem un jauniešiem, pieredzes apmaiņa ar šiem ārvalstu kolēģiem ir ļoti būtiska Dienesta darba attīstībā.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 74.06.00 "Atvēršanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi" projekta Nr. 2.1.2.1.i.0/1/23/I/VARAM/002 "E-lietas programma – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide – 2. posms" finanšu resursi

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	36 499	36 145
1.1.	Dotācija	-	36 499	36 145
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.3.	Transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	36 499	36 145
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	-	-
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	-	36 499	36 145
2.2	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 74.06.00 "Atvēršanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi" finanšu līdzekļi 36,1 tūkst. eiro apmērā tika izlietoti projekta personāla atlīdzībai (tika plānots – 36,5 tūkst. eiro).

Pārskata periodā apakšprogrammas projekta Nr. 2.1.2.1.i.0/1/23/I/VARAM/002 "E-lietas programma – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide – 2. posms" ietvaros tika noslēgta vienošanās par sadarbību projekta "E-lietas programma – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide – 2. posms" īstenošanā starp Tiesu administrāciju un Dienestu. Uzsākts darbs pie sekojošu aktivitāšu analīzes informācijas sistēmas "Probācijas klientu uzskaites sistēma" ātrdarbības un drošības uzlabošanā, integrāciju pilnveidē/izstrādē, t.sk. ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru un informācijas sistēmu "Probācijas klientu uzskaites sistēma", kā arī datu apmaiņas ar E-lietas platformas saistīto funkcionalitātes pilnveidē/izstrādē, lai pilnveidotu esošos un ieviestu jaunus biznesa procesus.

DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI

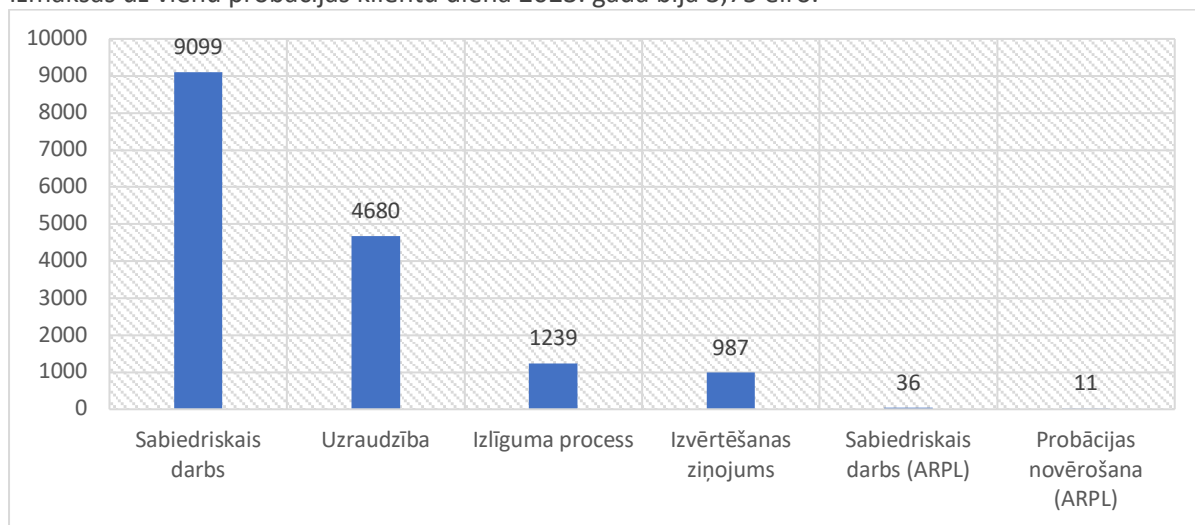
2023. gadā Dienests strādāja ar **16 052** probācijas klientiem (*probācijas klienti, ar kuriem Dienests turpināja darbu no iepriekšējiem gadiem, un probācijas klienti, ar kuriem Dienests uzsāka darbu pārskata gadā*), no tiem 25 % bija bērni un jaunieši (6 % vecumā no 11 – 17 gadiem un 19 % vecumā no 18 - 25 gadiem). Savukārt uzsāka darbu Dienests ar 9860 probācijas klientiem.

Krimināllikuma pants	Noziedzīgais nodarījums	%
262.pants	Transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē	17 %
180.pants	Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā	14 %
175.pants	Zādzība	7 %
312.pants	Izvairīšanās no tiesas nolēmuma pildīšanas	5 %
185.pants	Mantas tīša iznīcināšana un bojāšana	4 %
253.pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana	4 %
170.pants	Izvairīšanās no uzturēšanas	3 %
168. ¹ pants	Nolēmuma par aizsardzību pret vardarbību nepildīšana	3 %
176.pants	Laupīšana	3 %
Citi panti		40 %

Probācijas klientu, ar kuriem Dienests uzsāka darbu 2023. gadā, sadalījums pēc izdarītā noziedzīgā nodarījuma

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2023. gadā lielākais probācijas klientu skaits bija kriminālsoda - sabiedriskais darbs - un uzraudzības funkcijās. Gan kopējo probācijas klientu skaitu, gan probācijas klientu skaitu katrā Dienesta funkcijā ik gadu ietekmē vairāki savstarpēji saistīti faktori – demogrāfiskā situācija, sociāli ekonomiskie faktori, izmaiņas kriminālsodu politikā, Dienesta darba efektivitāte u.c.

Izmaksas uz vienu probācijas klientu dienā 2023. gadā bija 3,75 eiro.

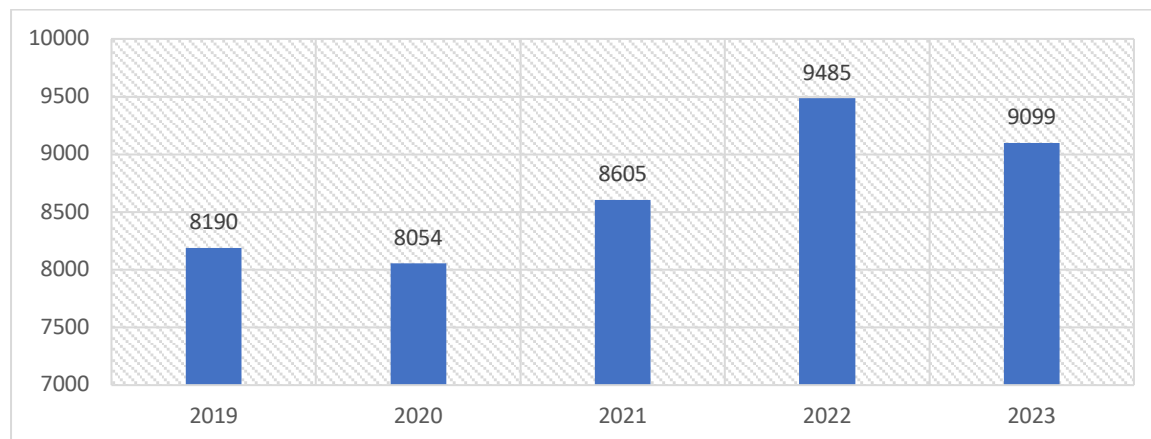
Probācijas klientu skaits, ar kuriem Dienests strādāja 2023. gadā

KRIMINĀLSODS – SABIEDRISKAIS DARBS

Sabiedriskais darbs ir viens no sabiedrībā izciešamajiem kriminālsodiem, kura laikā personu iesaista tās vecumam, psiholoģiskajām īpašībām, fiziskajām spējām un attīstības līmenim piemērotos sabiedrībai nepieciešamos darbos no pamatdarba vai mācībām brīvajā laikā un bez atlīdzības.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/sabiedriskais-darbs>

2023. gadā sabiedriskā darba izpilde tika organizēta 9099 probācijas klientiem (no tiem 150 bija bērni vecumā no 14 līdz 18 gadiem un 1831 jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem).

Probācijas klientu skaits sabiedriskā darba jomā

2023. gadā kriminālsoda - sabiedriskais darbs - izpildes laikā probācijas klienti nostrādāja 596 118 sabiedriskā darba stundas (t.sk. nepilngadīgie – 5 028). Saskaņā ar minimālās stundas tarifa likmi 2023. gadā probācijas klientu darbs darba devējiem ļāva novirzīt citām vajadzībām vismaz 2 137,9 tūkst. eiro.

Kopumā kopš 2005. gada sabiedriskā darba laikā paveiktie darbi darba devējiem ir ļāvuši citām vajadzībām novirzīt vismaz 17 551,5 tūkst. eiro.

2023. gadā kriminālsods – sabiedriskais darbs – visbiežāk ir piemērots par:

- Krimināllikuma 262.pantu (transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē);
- Krimināllikuma 180.pantu (zādzība, krāpšana un piesavināšanos nelielā apmērā);
- Krimināllikuma 312.pantu (izvairīšanās no tiesas nolēmuma pildīšanas);
- Krimināllikuma 175.pantu (zādzība);
- Krimināllikuma 170.pantu (izvairīšanās no uzturēšanas).

Darba devēji kriminālsoda - sabiedriskais darbs - un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa - sabiedriskais darbs - izpildē

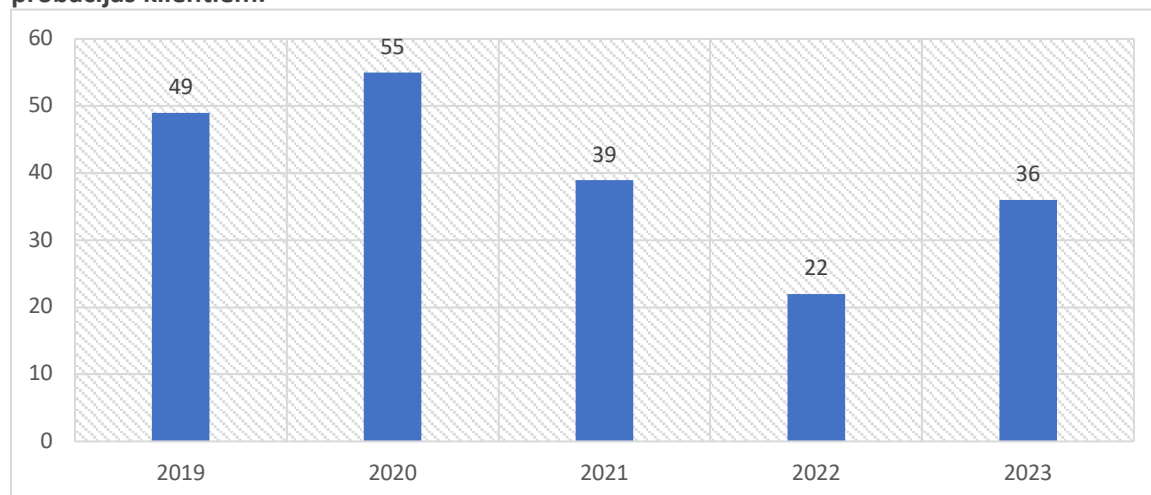
Dienests ir noslēdzis 826 līgumus ar sadarbības partneriem (valsts un pašvaldību institūcijas, reliģiskās un nevalstiskās organizācijas) par probācijas klientu nodarbināšanu sabiedriskajā darbā.

AUDZINOŠĀ RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLIS – SABIEDRISKAIS DARBS

Sabiedriskais darbs ir viens no audzinoša rakstura piespiedu līdzekļiem, kuru persona izcieš no mācībām vai pamatdarba brīvajā laikā savas dzīvesvietas apvidū, bez atlīdzības veicot sabiedriski derīgu darbu. Šo audzinoša rakstura piespiedu līdzekli var piemērot bērniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, ja bērns ir izdarījis tādu nodarījumu, par kuru likumā paredzēta kriminālatbildība.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/sabiedriskais-darbs-arpl>

2023. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpilde tika organizēta 36 probācijas klientiem.

Probācijas klientu skaits audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - jomā

2023. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs – visbiežāk ir piemērots par:

- Krimināllikuma 175.pantu (zādzība);
- Krimināllikuma 180.pantu (zādzība, krāpšana un piesavināšanās nelielā apmērā);
- par kāda cita audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa nepildīšanu, piemēram, piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – uzvedības ierobežojumi, pienākums piedalīties sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmās;
- Krimināllikuma 176.pantu (laupīšana);
- Krimināllikuma 185.pantu (mantas tīša iznīcināšana, bojāšana).

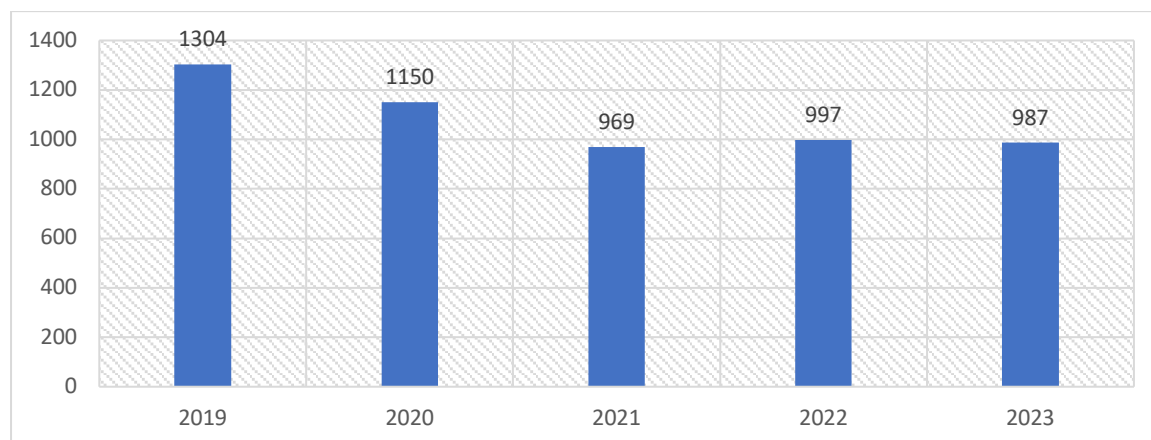
2023. gada laikā probācijas klienti, kuriem tika piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis - sabiedriskais darbs, nostrādāja 411 stundas. Sabiedriskā darba izpildes laikā probācijas klientiem bija iespēja apgūt un pielietot sociālās prasmes, kā arī veidot izpratni par lietderīgu laika pavadīšanu.

IZVĒRTĒŠANAS ZIŅOJUMS

Izvērtēšanas ziņojuma mērķis ir sniegt vispusīgu, objektīvu un ar faktiem pamatotu informāciju par probācijas klientu, uz kuru balstoties tiks izlemts jautājums par probācijas klientam nosakāmo sodu, audzinoša rakstura piespiedu līdzekli nepilngadīgajam vai par probācijas klienta nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas. Izvērtēšanas ziņojums ir nozīmīgs līdzeklis arī cietušā interešu ievērošanā. Izvērtējot noziedzīgā nodarījuma smagumu un bīstamību, uzklusot cietušā viedokli, notiesātajam iespējams identificēt un ieteikt pienākumus, kuri vērsti uz cietušā interešu ievērošanu un aizsardzību, un kurus varētu noteikt iespējamās uzraudzības laikā.

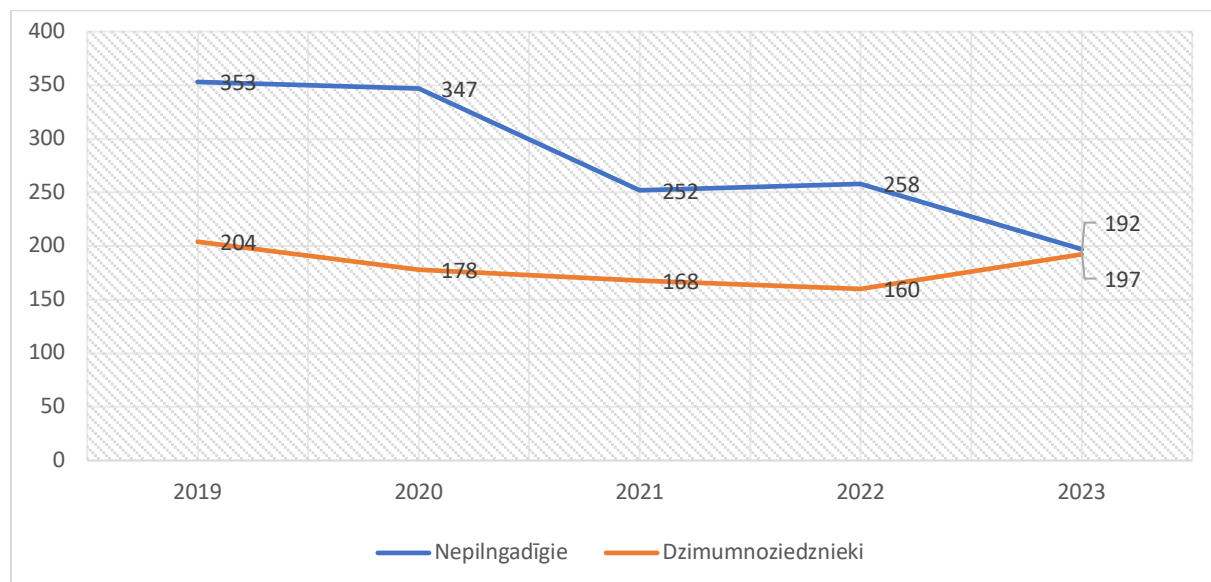
Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/izvertesanas-zinojums>

2023. gadā Dienestam kopumā tika pieprasīti 987 izvērtēšanas ziņojumi, no kuriem 38 pieprasījusi tiesa, 512 – prokurors un 437 – brīvības atņemšanas iestādes administrācija.

Izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits

Kriminālprocesa likumā prokuroram kā procesa virzītājam noteikts pienākums Dienestam pieprasīt izvērtēšanas ziņojumu par personu, kura apsūdzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kā arī par nepilngadīgo, kurš apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. 2023. gadā no prokurora vai tiesas Dienestā tika saņemti 192 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi par personām, kuras apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kā arī 197 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi par nepilngadīgajiem apsūdzētajiem.

No tiesas vai prokurora saņemto izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita dinamika par nepilngadīgajiem personām, kuras veikušas dzimumnoziedzīgumu

2023. gadā Dienests saņēma 194 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumus no brīvības atņemšanas iestādēm par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu. 99 gadījumos Dienests atbalstīja personas nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu.

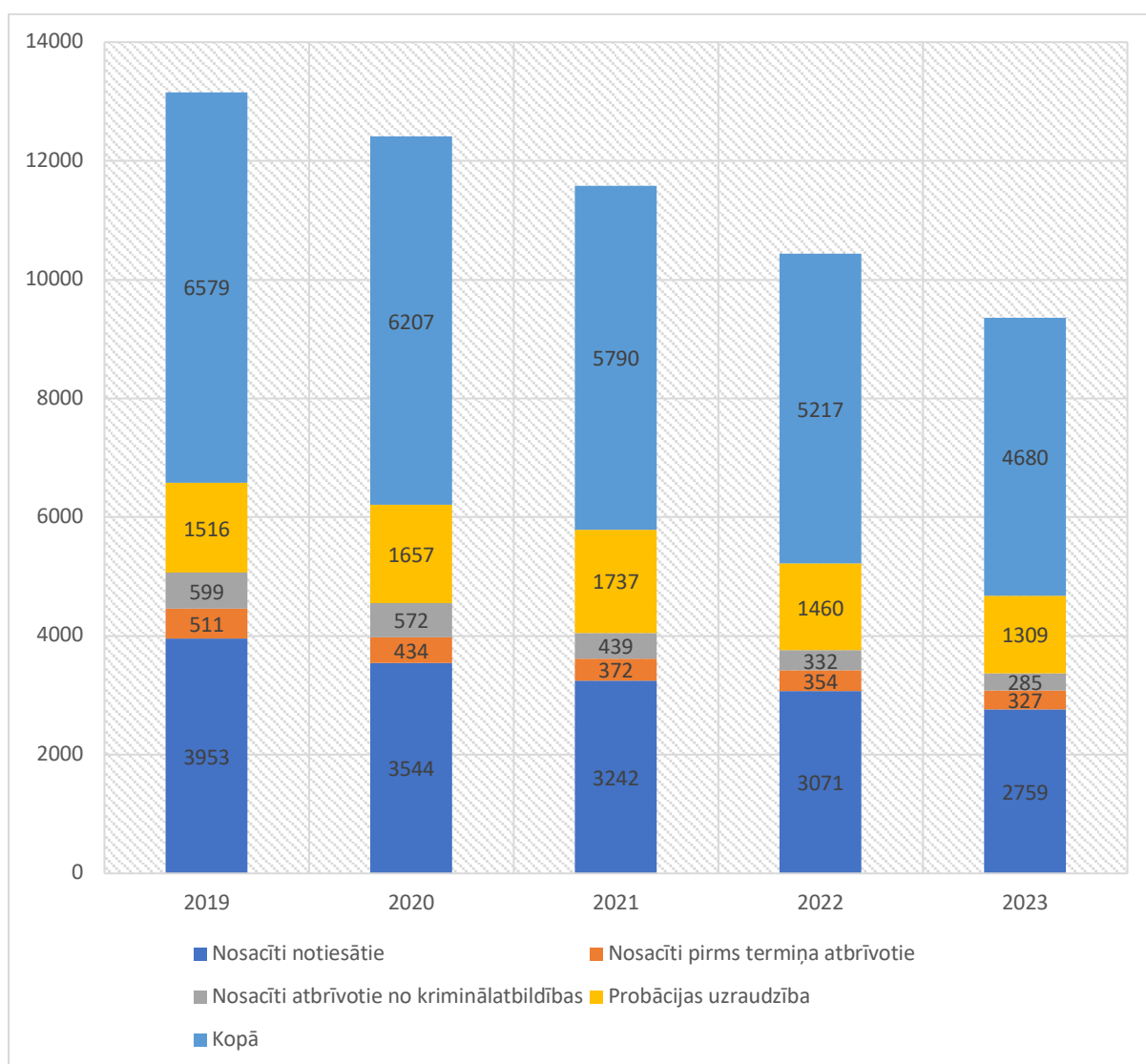
UZRAUDZĪBA

Dienests uzrauga nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotas, nosacīti notiesātas, nosacīti pirmstermiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvotas personas, t.sk. ar elektronisko uzraudzību, un personas, kurām ir piemērota probācijas uzraudzība.

Uzraudzības ietvaros personu iesaista tās vecumam, psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/uzraudziba>

2023. gadā Dienests uzraudzības jomā strādāja ar 4680 probācijas klientiem. 98% no uzraudzībā esošiem probācijas klientiem ievēro uzraudzības nosacījumus un veiksmīgi pabeidz noteikto uzraudzības laiku sabiedrībā.

Probācijas klientu, ar kuriem Dienests strādāja uzraudzības jomā, skaita dinamika

Lai risinātu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas cēloņus un atturētu probācijas klientus no atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, uzraudzības laikā Dienests probācijas klientiem var noteikt 12 pienākumus.

2023. gadā visbiežāk tika noteikts pienākums:

Pienākums	%
Kriminogēna rakstura problēmu risināšanai apmeklēt Dienesta norādīto speciālistu, ja probācijas klients piekrīt apmaksāt ar šādu apmeklējumu saistītos papildu izdevumus vai tas nerada papildu izdevumus, un pildīt speciālista norādījumus	34 %
Piedalīties vienā vai vairākās probācijas programmās	26 %
Ievērot aizliegumu lietot alkoholu, narkotiskās vai citas apreibinošās vielas	25 %
Pildīt Dienesta norādījumus, kas vērsti uz legālu iztikas līdzekļu gūšanu vai sadzīves jautājumu risināšanu sociāli pieņemamā veidā	19 %
Ievērot aizliegumu atstāt dzīvesvietu noteiktā diennakts laikā	10 %

Probācijas klientiem noteikto pienākumu īpatsvars 2023.gadā

Elektroniskā uzraudzība

Elektroniskā uzraudzība saskaņā ar Krimināllikumā ietverto definīciju ir intensīvas kontroles pasākumi, kurus nosaka tiesa uz laiku no viena mēneša līdz divpadsmit mēnešiem, lai ierobežotu notiesātā brīvu pārvietošanos. Lai īstenotu elektronisko uzraudzību, pie notiesātā ķermeņa piestiprina elektronisku ierīci, kas ļauj kontrolēt viņa atrašanos noteiktā vietā un laikā.

2023. gadā Dienests nodrošināja elektronisko uzraudzību 89 probācijas klientiem. Kopumā no 2015. gada elektroniskā uzraudzība īstenota 523 probācijas klientiem. 95,7% gadījumu pārbaudes laikā elektroniskā uzraudzība pabeigta veiksmīgi (Dienests nav vērsies tiesā ar lūgumu aizstāt neizciesto soda daļu). Vidēji 80% probācijas klientu jau pirmajā elektroniskās uzraudzības mēnesī nodibina darba tiesiskās attiecības, tādējādi nodrošinot sev iztiku un maksājot nodokļus.

Personu, kuras notiesātas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, uzraudzība

Viena no probācijas klientu kategorijām, kuru uzraudzību nodrošina Dienests, ir probācijas klienti, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu. 2023. gadā Dienesta uzraudzībā bija 334 šādi probācijas klienti (no tiem 203 sodīti par noziedzīgu nodarījumu, kurā ir identificēts upuris – bērns vai pieaugušais, kurš seksuālās attiecībās ir iesaistīts pret savu gribu, un 131 sodīts par noziedzīgu nodarījumu, kurā nav identificēts upuris, piemēram, neatļauta pornogrāfisku materiālu glabāšana, vai noziedzīga nodarījuma izdarīšana pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kurā nav seksuāla motīva, piemēram, sutenerisms).

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (<https://www.vpd.gov.lv/lv/uzraudziba>)

Dienests probācijas klientiem uzraudzības ietvaros līdzfinansē sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, kas ir saistīti ar probācijas klienta uzturēšanos sociālās rehabilitācijas institūcijā un sociālās rehabilitācijas pasākumu nodrošināšanu, piemēram, sociālās funkcionēšanas prasmju uzturēšanu un attīstīšanu, atbalstu darba iemaņu apgūšanā, speciālistu konsultācijas u.c. pasākumus. Primāri iespēja saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus tiek piedāvāta probācijas klientiem, kas tiek atbrīvoti no brīvības atņemšanas iestādes un kam ir nepieciešama izmitināšana. 2023. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tika līdzfinansēti 17 probācijas klientiem. 2023. gada 12. augustā stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 30. janvāra noteikumos Nr. 63 "Noteikumi par probācijas klientam sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu līdzfinansēšanas kārtību un apmēru" paredzot, ka Dienests līdzfinansē probācijas klientam sniegtos pakalpojumus 70% apmērā par vienu pakalpojumu saņemšanas dienu, bet ne vairāk kā 21 eiro dienā, līdzšinējo – 15 eiro dienā.

AUDZINOŠA RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKLIS – PROBĀCIJAS NOVĒROŠANA

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi likumā “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem”, ar kuriem tika papildināts audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa klāsts ar “probācijas novērošanu”. Probācijas novērošana ir bērna uzvedības uzraudzība un bērna iesaistīšana viņa vecumam, psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos. Probācijas novērošanu piemēro tiesa bērniem vecumā no 11-18 gadiem uz laiku no viena līdz trim gadiem.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/probacijas-noverosana-berniem>

2023. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – probācijas novērošana – piemērots 11 probācijas klientiem.

2023. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – probācijas novērošana – visbiežāk ir piemērots par:

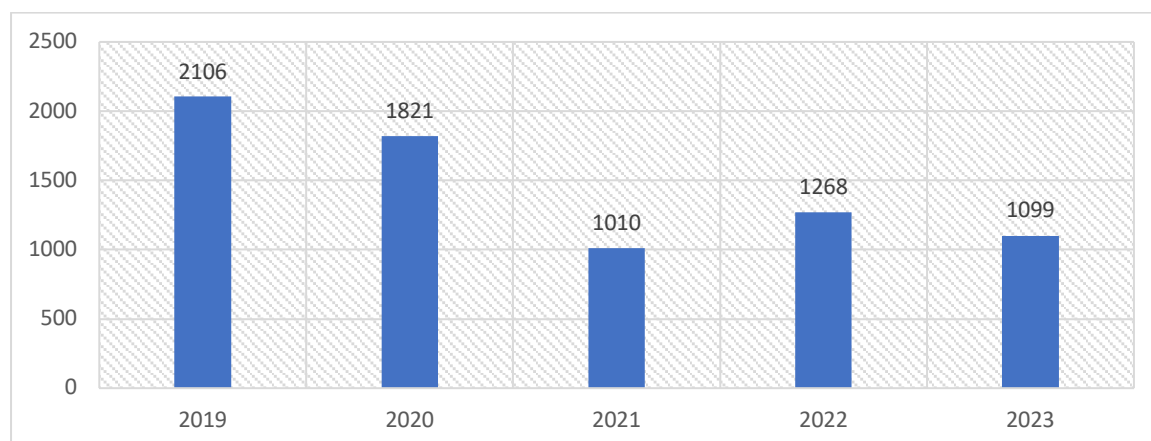
- Krimināllikuma 180.pantu (zādzība, krāpšana un piesavināšanās nelielā apmērā);
- Krimināllikuma 160. pantu (seksuāla vardarbība);
- Krimināllikuma 176.pantu (laupīšana).

IZLĪGUMA PROCESA ORGANIZĒŠANA, VADĪŠANA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

Izlīguma process ir dialogs, kurā brīvprātīgi piedalās cietušais un likumpārkāpējs un kuru vada neitrāla persona - starpnieks (mediators), palīdzot iesaistītajām pusēm vienoties par savstarpēji pieņemamu un taisnīgu risinājumu.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/izliguma-process>

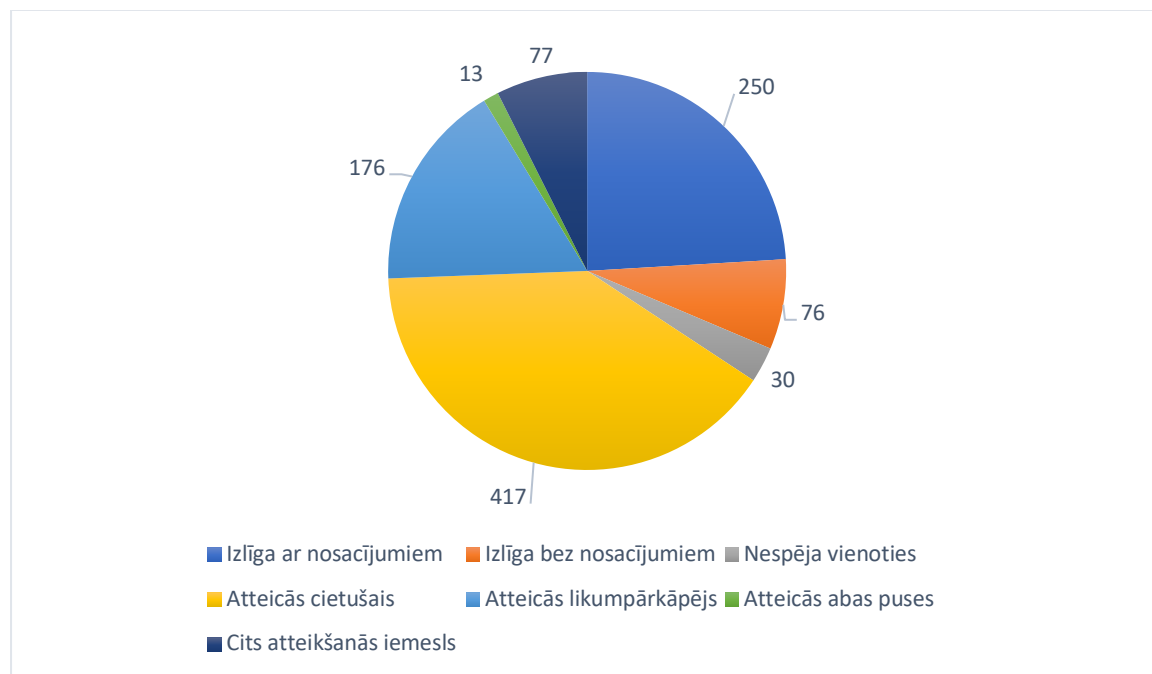
Dienests izlīguma procesa organizēšanu un vadīšanu uzsāka 2005. gadā un kopš šī laika līdz 2023. gadam Dienests ir organizējis un vadījis 16975 izlīguma procesus.

Izlīgumu pieprasījumu, ierosinājumu, iesniegumu skaits

2023. gadā tika organizēti un vadīti 1239 izlīguma procesi, tostarp 32 % gadījumos izlīguma procesā piedalījās bērni vecumā līdz 17 gadiem, 20 % gadījumos - jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem, savukārt pieaugušie no 26 gadiem - 48 % gadījumos.

2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, ir pieaudzis pieprasījumu skaits no procesa virzītājiem par 76% , savukārt samazinājies iesniegumu skaits no personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu (-21%), tostarp nedaudz samazinājies izlīguma procesu skaits (-17%), kas tika organizēti un vadīti soda izpildes laikā.

Izlīguma procesa rezultāti

2023. gadā 55 izlīguma procesus organizēja un vadīja Dienesta sertificētie brīvprātīgie izlīguma starpnieki, savukārt 1184 procesus nodrošināja Dienesta amatpersonas.

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2023. gadā Dienestam noteikto uzdevumu izpildē līdzdarbojās 122 brīvprātīgā darba veicēji: 75 - līdzgaitnieki, 23 - atbildīguma un atbalsta apļu brīvprātīgie un 24 - sertificētie brīvprātīgie izlīguma starpnieki.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/brivpratigais-darbs>

2023. gadā līdzgaitniecībā tika iesaistīts 55 probācijas klienti, no tiem pieci nepilngadīgi probācijas klienti.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/lidzgaitnieciba>

2023.gadā četri probācijas klienti tika iesaistīti atbildīguma un atbalsta apļos.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/atbalsta-un-atbildiguma-apli>

PROBĀCIJAS PROGRAMMAS

Probācijas programmu mērķis ir veicināt probācijas klienta integrāciju sabiedrībā, kā arī veicināt klienta spēju apzināties savas domāšanas, attieksmes un uzvedības ietekmi attiecībā uz atkārtotu pārkāpumu veikšanas risku.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/probacijas-programmas>

2023. gadā probācijas programmās tika iesaistīti 395 probācijas klienti un 21 notiesātais brīvības atņemšanas iestādēs, no kuriem 50 probācijas klienti tika iesaistīti probācijas programmā, kuras īstenošana norisinājās tiešsaistē. Kopumā probācijas programmās tika iesaistīti 373 vīrieši un 43 sievietes, kā arī 11 bērni (11 – 17 gadi) un 86 jaunieši (18 - 25 gadi).

2023. gadā Dienests uzsāka jaunas probācijas programmas "AUTOkontrolē" ieviešanu darbā ar probācijas klientiem, kuri veikuši noziedzīgu nodarījumu saistībā ar ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem un transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā.

14 Dienesta speciālisti apguva prasmes darbam ar šo programmu. 2024. gadā programma tiks licencēta un tiks uzsākta tās īstenošana visā Latvijā.

Dienesta mērķis ir attīstīt jaunus darba instrumentus, kas balstīti pētījumos un efektīvas prakses analizē. Tas ir īpaši svarīgi, lai strādātu ar probācijas klientiem, kam ir specifiskas kriminogēnas vajadzības un riskanta uzvedība, piemēram, transportlīdzekļa vadīšana reibumā.

DIENESTA PĒTĪJUMI

2023.gadā Dienestā netika veikti pētījumi, bet tika veikts darbs pie normatīvā regulējuma izmaiņām, kas paredz jaunu kārtību, kādā iegūstami un izmantojami pētījumā nepieciešamie dati.

DIENESTA ĪSTENOTIE PROJEKTI

2023. gadā pabeigtie projekti

Eiropas Sociālā fonda projekts "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū"

Projekta mērķis ir sniegt atbalstu ieslodzītajiem un bijušajiem ieslodzītajiem, piedāvājot specifiskus atbalsta pasākumus, kā arī izstrādājot un īstenojot jaunas atbalsta metodes mērķa grupai, tai skaitā attīstīt brīvprātīgo darbu un aktīvu ģimenes locekļu iesaistīšanu, sekmējot mērķa grupas integrāciju sabiedrībā un veicinot bijušo ieslodzīto iesaistīšanos darba tirgū.

Projektu īsteno ieslodzījuma vietu pārvalde sadarbībā ar Dienestu un Nodarbinātības valsts aģentūru.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/eiropas-sociala-fonda-projekts-bijuso-ieslodzito-integracija-sabiedriba-un-darba-tirgu>

Eiropas Sociālā fonda projekts "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana"

Projekta mērķis ir paaugstināt administratīvo un cilvēkresursu kapacitāti iestādēs, kas īsteno vai ir iesaistītas ieslodzīto un bijušo ieslodzīto resocializācijas pasākumu īstenošanā, kā arī izvērtēt esošo resocializācijas sistēmu, apzināt un praksē ieviest jaunus instrumentus, kas nodrošinās esošās sistēmas efektivitātes paaugstināšanu un, kam būs tieša ietekme uz ieslodzīto un bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū.

Projektu īsteno ieslodzījuma vietu pārvalde sadarbībā ar Dienestu un Nodarbinātības valsts aģentūru.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/eiropas-sociala-fonda-projekts-resocializācijas-sistēmas-efektivitātes-paaugstināšana>

“Vērtīga kopābūšana”

Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Ģimenei draudzīga darbavieta” ietvaros Dienestā īstenots projekts "Vērtīga kopābūšana". Projekta mērķis ir palīdzēt Dienesta darbiniekiem apvienot darbu un ģimenes dzīvi. To paredzēts īstenot, izveidojot Dienesta nodaļās bērnu stūrīšus, kas bērniem sniegs iespēju droši spēlēties un mācīties, kamēr vecāki pilda darba pienākumus.

Projektu īsteno Dienests ar Sabiedrības integrācijas fonda atbalstu.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/vertiga-kopabusana>

Atbalsts Ukrainas Probācijas centra funkciju un administratīvās vadības efektivitātes attīstīšanai

Projekta mērķis ir sniegt konsultatīvu atbalstu Ukrainas Probācijas centra funkciju un administratīvās vadības efektivitātes attīstīšanai, vienlaikus plānojot Latvijas, Lietuvas un Igaunijas sniegtos atbalsta pasākumus Ukrainas probācijas sistēmas pilnveidei un atbalstam kara laikā. Projektā īstenotās aktivitātes būs pamats, lai efektīvi plānotu nākotnes sadarbības aktivitātes.

Projektu īsteno Dienests ar Ārlietu ministrijas atbalstu.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/atbalsts-ukrainas-probācijas-centra-funkciju-un-administratīvas-vadības-efektivitātes-attīstīšanai>

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" projekts

Projektā laikā tika organizētas vizītes pieredzes un zināšanu apmaiņai starp valsts pārvaldes iestādēm, kā arī uzlabota sadarbība starp projektā iesaistītajām sodu izpildes iestādēm Somijā, Norvēģijā un Latvijā. Vizīšu laikā tika aplūkotas vairākas tēmas par probācijas un mediācijas darbu.

Dienests projektu īstenoja ar Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts pārvalde" atbalstu.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/projekts-pieredzes-un-zinasanu-apmaina-probācijas-darba-efektivitātes-attīstīšanai>

Projekti, kuru īstenošana turpinās 2024. gadā

“E-lietas programma – izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide – 2.posms”

Projekta mērķis ir pilnveidot esošo E-lietas platformas koplietošanas risinājumu un izstrādāt jaunu e-lietas platformas koplietošanas risinājumu. Pilnveidojumu ietvaros tiks pilnveidota standartizēta pieeja datu apmaiņai starp tajā iekļautajām informācijas sistēmām, nodrošināti papildus tehniskie risinājumi, lai standartizētu un atvieglotu institūciju darbu ar E-lietu, kā arī pilnveidots un paplašināts sabiedrībai pieejamo elektronisko pakalpojumu klāsts.

Projekta sadarbības partneri: Tiesu administrācija, Ieslodzījuma vietu pārvalde, Prokuratūra, Juridiskās palīdzības administrācija.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/e-lietas-programma-izmeklēšanas-un-tiesvedības-procesu-pilnveide-2posms>

ERASMUS+ programmas projekts "Izpēti savu potenciālu"

Projekta mērķis ir izstrādāt neformālā izglītībā balstītu metodoloģiju, kas veicinātu gados jaunu notiesāto personu (21–30 gadu vecumā) sociālo integrāciju, izglītojot, izprotot negatīvās bērnības pieredzes (*Adverse Childhood Experiences - ACE*), mazinot atkarības un vardarbīgu uzvedību. 2023. gadā aprobētas 35 projektā izstrādātās neformālās izglītības metodes, kas paredzētas darbam ar jauniešiem. Tās tiks iekļautas rokasgrāmatā, ko paredzēts izstrādāt līdz 2024. gada pavasarim.

Projektu īsteno: Rumānijas nevalstiskā organizācija "Asociația Idei și Proiecte pentru Tineri Activi", Dienests un Spānijas nevalstiskā organizācija "Red Eiropea Los Jovenes Importan Ahora".

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/erasmus-projekts-izpeti-savu-potencialu>

"Atbalsts probācijas klientu resocializācijai"

2023. gada 12. decembrī Dienests uzsāka Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta "Atbalsts probācijas klientu resocializācijai" īstenošanu. Projekta mērķis ir pilnveidot Dienesta personāla darbu ar probācijas klientiem un mazināt atkārtotu noziedzīgo nodarījumu risku.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/projekts/atbalsts-probacijas-klientu-resocializacijai>

PĀRSKATA GADĀ ĪSTENOTĀS JAUNĀS POLITIKAS INICIATĪVAS

JAUNĀS POLITIKAS INICIATĪVAS

2023. gadā Dienestā īstenotas divas jaunas politikas iniciatīvas:

- **Valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atlīdzību**
Prioritāra pasākuma "Atlīdzības palielinājums resoram" ietvaros Dienestam tika piešķirti papildu 162,2 tūkst. eiro.
- **E-lietas platformas uzturēšana, kas ietver informācijas sistēmas "Probācijas klientu uzskaites sistēma" papildinājumu izstrādi**
Prioritāra pasākuma "E-lietas platformas koplietošanas risinājuma uzturēšana" ietvaros Dienestam tika piešķirti papildu 217,0 tūkst. eiro.

IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Funkciju īstenošanas kvalitātes pārbaudes sistēma

Kopš 2021. gada Dienestā ir ieviesta funkciju īstenošanas kvalitātes pārbaudes sistēma (kvalitātes monitoringa sistēma), kas ļauj:

- izvērtēt funkciju īstenošanas kvalitāti;
- savlaicīgi identificēt, analizēt un novērst cēloņus, kas negatīvi ietekmē funkciju īstenošanas kvalitāti;
- izvērtēt nodarbināto zināšanas, prasmes un kompetences;
- mērķtiecīgi plānot nodarbināto mācību, attīstības, profesionālās pilnveides un nodarbinātajiem nepieciešamos atbalsta pasākumus.

Kvalitātes monitoringa sistēmas ietvaros tiek izmantots speciāli izveidots informācijas tehnoloģiju risinājums, kas ir integrēts Dienesta informācijas sistēmā "PLUS". Probācijas klientu uzskaites sistēma

"PLUS" ir Dienesta nodarbināto darba vide, kurā tiek iekļauta visa informācija par funkciju īstenošanu un darbu ar probācijas klientiem.

Nodarbināto slodzes monitorēšanas sistēmas pilnveide

Lai nodrošinātu vienmērīgu Dienesta nodarbināto slodzes sadalījumu teritoriālo struktūrvienību nodaļās, Dienestā kopš 2007. gada ir ieviesta nodarbināto slodzes aprēķināšanas un monitorēšanas sistēma, kas ir balstīta uz nodarbināto darba procesu hronometrāžu katrā Dienesta funkcijā. Pārskata gadā tika pilnveidota nodarbināto slodzes aprēķināšanas un monitorēšanas sistēma. Tā ir integrēta Probācijas klientu uzskaites sistēmā "PLUS", kas nodrošina automātisku aprēķina veikšanu (objektīvu rezultātu bez cilvēkresursu patēriņa datu ievades nodrošināšanai), ļauj operatīvi monitorēt nodarbināto noslodzi un organizēt nodarbināto noslodzes izlīdzināšanas pasākumus.

DIENESTA PERSONĀLS

2023. gadā amata vietu skaits Dienestā tika palielināts par 5 amata vietām, līdz ar to 2023. gada 31. decembrī kopējais amata vietu skaits Dienestā bija 427 amata vietas.

Vidējais nodarbināto skaits Dienestā 2023. gadā bija 424 nodarbinātie.

2023. gada 31. decembrī Dienestam tiesiskās (darba un civildienesta) attiecības bija ar 417 nodarbinātajiem.

Izglītības līmenis	Skaitis
Vidējā/vidējā profesionālā:	10
1.līmeņa augstākā	7
Bakalaura grāds	249
Maģistra grāds	151
Doktora grāds	2

Apgūtās izglītības programmas (nodarbinātais var būt apguvis vairākas programmas):	Skaitis
Tiesību zinātne	111
Sociālais darbs	68
Pedagoģija	61
Psiholoģija	43
Cita (uzņēmējdarbība, sabiedriskās attiecības, IT, u.c.)	149

2023. gadā Dienesta personāla rotācijas koeficients, kas norāda, par cik procentiem gada laikā ir nomainījies personāls, bija 19%. Salīdzinot ar 2022. gadu, personāla rotācijas koeficients ir samazinājies par 3%.

Personāla iedalījums vecuma grupās	Kopā
Līdz 29 gadiem	20
30-39 gadi	118
40-49 gadi	131
50-59 gadi	109
60 un vairāk gadi	39

Personāla iedalījums pēc dzimuma	Skaits
Vīrieši	64
Sievietes	353

Vidējais vecums Dienesta nodarbināto vidū 2023. gadā bija 45 gadi.

Dienesta personāla mācības

2023. gadā Dienesta mācību sistēmas attīstība bija vērsta uz mācību personalizāciju un zināšanu pārvaldību, plašāku pieejamību un efektivitāti, ko nodrošina elastīga mācību pieeja - klātienē, tiešsaistes un hibrīda mācības, kā arī e-mācības Dienesta Moodle vidē. Kopumā Dienesta nodarbinātie piedalījušies 112 mācību pasākumos.

Pārskata gadā Dienesta e-mācību vidē Moodle esošo kursu pieeja tika nodrošināta arī sadarbības partneriem – ieslodzījuma vietu pārvaldes nodarbinātajiem, tādējādi sekmējot starpinstitūciju sadarbību un vienotas darba prakses ieviešanu.

DIENESTA KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

SABIEDRISKĀS ATTIECĪBAS

No 2023. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim Dienests piedalījās ziņu materiālu/sižetu veidošanā, kas saistīti ar probācijas jomu un sabiedrības drošību plašākā izpratnē. 2023. gadā plašsaziņas līdzekļos tika uzskaitītas 1033 publikācijas par Dienestu (atslēgas vārds "Valsts probācijas dienests"). Visa Dienesta komunikācija pārskata gadā sasniedza 22,1 miljonu lielu auditoriju, savukārt publicitātes efektivitātes indekss bija 21,9.

Dati apkopoti ar LETA mediju monitoringa rīku "Station".

STARPINSTITŪCIJU SADARBĪBA UN SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Konsultatīvās padomes

Lai sekmētu institūciju optimālu sadarbību vienotas politikas īstenošanā probācijas jomā, Dienests saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 20. pantu un Ministru kabineta 2022. gada 20. decembra noteikumiem Nr. 814 "Valsts probācijas dienesta konsultatīvo padomju un to apakšpadomju darbības noteikumi") sasauca un organizēja Dienesta Konsultatīvās padomes. Konsultatīvo padomju sastāvā tiek iekļauti arī nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/konsultativa-padome>

2023. gadā tika izveidota Dienesta Konsultatīvās padomes apakšpadome starpinstitūciju sadarbības sanāksmju pārraudzībai un attīstībai. Minētās apakšpadomes uzdevumi:

- Analizēt starpinstitūciju sadarbību darbā ar noteiktām mērķgrupām (bērni, jaunieši, vardarbīgus noziegumus veikušas personas, personas, kuras tiek atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm, personas ar dažāda veida atkarībām, personas ar garīga rakstura traucējumiem u.c.).
- Izskatīt gadījumus, kas liecina par sistēmiskiem trūkumiem darbā ar noteiktām mērķgrupām, un vienoties par pasākumiem, kas būtu īstenojami, lai minētos trūkumus novērstu, kā arī savas kompetences ietvaros koordinēt un pārraudzīt pasākumu īstenošanu.
- Identificēt nepieciešamos pasākumus starpinstitūciju sadarbības pilnveidošanai, savstarpējos atbalsta un informatīvi izglītojošus pasākumus, kā arī savas kompetences ietvaros koordinēt un pārraudzīt to īstenošanu.
- Sniegt priekšlikumus normatīvo aktu, metodisko un citu palīdzošu materiālu izstrādei un pilnveidošanai, nodrošināt līdzdarbību to izstrādē.

Starpinstitūciju sadarbība

2023. gadā Dienests organizēja 1002 starpinstitūciju sanāksmes, savukārt Dienests, Ieslodzījuma vietu pārvalde un Valsts policija kopumā organizēja 1270 šādas sanāksmes. 2015. gada 23. novembrī starp Dienestu, Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Valsts policiju noslēgta starpresoru vienošanās "Par sadarbību atkārtotu noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību izdarīšanas novēršanai". Tās mērķis ir veicināt operatīvu informācijas apmaiņu un kopīgi noteikt vajadzības un riskus, kuri jārisina notiesātās personas lietā, lai pēc iespējas novērstu jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riskus. 2021. gada 14. jūlijā šai starpresoru vienošanās pievienojās arī Bērnu aizsardzības centrs, lai līdzdarbotos gadījumos, kad sanāksmes tiek organizētas par nepilngadīgām personām vai, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā cietušais ir nepilngadīgs.

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/stis>

Sadarbība ar Valsts policiju

2023. gadā pirmo reizi Dienesta vēsturē tika izstrādāts un apstiprināts sadarbības plāns ar Valsts policiju ("*Valsts policijas un Valsts probācijas dienesta sadarbības plāns 2023. gadam*"). Sadarbības plānā ietverti vairāki sadarbības virzieni, to skaitā starpinstitucionālās sadarbības attīstīšana, sadarbība nodarbināto profesionālās pilnveides un atbalsta pasākumu jomā, sadarbība drošības veicināšanas jomā, u.c.

Sadarbība sabiedriskā darba jomā

Lai veicinātu sabiedrības iesaisti Dienesta funkciju īstenošanā un sociāli atbildīgu darba devēju piesaisti kriminālsoda - sabiedriskais darbs - un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa - sabiedriskais darbs - izpildes ietvaros, Dienests aktīvi sadarbojas ar reliģiskajām un nevalstiskajām organizācijām un 2023. gadā ir noslēdzis 32 jaunus līgumus (kopumā aktīvi 826 līgumi) par probācijas klientu nodarbināšanu sabiedriskajā darbā.

Sadarbība uzraudzības un probācijas novērošanas jomās

Īstenojot darbu ar probācijas klientiem, Dienests piesaista pakalpojuma sniedzējus, tai skaitā no nevalstiskā sektora. Tas tiek īstenots vairākās jomās - nodarbināto zināšanu pilnveidošanā un probācijas klientu nodrošināšanā ar pakalpojumiem, t.sk., sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, u.c. 2023. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus probācijas klientiem nodrošināja astoņas nevalstiskās organizācijas.

Sadarbības memorandi ar NVO

Lai veicinātu pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu noziedzības mazināšanā un sociāli atstumto personu iekļaušanu sabiedrībā, Dienests slēdz sadarbības memorandus ar nevalstiskajām organizācijām. Kopumā Dienestā ir noslēgti 13 sadarbības memorandi. 2023. gadā sadarbības memorandi noslēgti ar Latvijas Futbola federāciju, Resocializācijas un integrācijas asociāciju, biedrību "PINS".

Vairāk: <https://www.vpd.gov.lv/lv/sadarbibas-memorandi-0>

BŪTISKĀKIE SASNIEGUMI 2023. GADĀ UN 2024. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Būtiskākie sasniegumi 2023. gadā

Sabiedrībā izciešamo kriminālsodu izpilde

Nodrošināta sabiedrībā izciešamo kriminālsodu izpilde 774 probācijas klientiem, kuri ir sodīti par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu to vadīt, ja izelpotā gaisa vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija pārsniedz 1,5 promiles, vai par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu vadīt transportlīdzekli, atrodoties narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē. 2022. gada 25. novembrī stājās spēkā grozījumi Krimināllikumā, ar kuriem noteikta kriminālatbildība par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu vadīt transportlīdzekli, ja izelpotā gaisa, vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 1,5 promiles. Līdz grozījumiem Krimināllikumā par šāda rakstura pārkāpumiem tika paredzēta administratīvā atbildība un piemērots administratīvais sods.

Jaunas probācijas programmas ieviešana

2023. gadā Dienests uzsāka jaunas probācijas programmas "AUTOkontrole" ieviešanu darbā ar probācijas klientiem, kuri veikuši noziedzīgu nodarījumu saistībā ar ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem un transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā.

Probācijas novērošana

2022. gada 16. jūnijā tika pieņemti grozījumi likumā "Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu", ar kuriem tika ieviests jauns audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – probācijas novērošana, kura izpildi ar 2023. gada 1. janvāri nodrošina Dienests. Probācijas novērošana ir bērna uzvedības uzraudzība un iesaistīšana viņa vecumam, psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos, un to var piemērot bērnam vecumā no 11 līdz 18 gadiem, ja bērns ir izdarījis Krimināllikumā paredzētu noziedzīgu nodarījumu. Minēto audzinoša rakstura piespiedu līdzekli sāk piemērot no 2023. gada 1. janvāra.

Vairāk: <https://likumi.lv/ta/id/333442>

Atbalsta vajadzību un resursu novērtējums

2023. gadā Dienests audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – probācijas novērošana – izpildē ieviesa jaunu novērtēšanas instrumentu – atbalsta vajadzību un resursu novērtējumu (turpmāk – AVRN instruments). AVRN instrumenta mērķis ir identificēt bērna vai jaunieša dzīvē pastāvošās problēmas un grūtības jeb atbalsta vajadzības, kuras nepieciešams risināt, lai bērns vai jauniešs pēc iespējas sekmīgi spētu funkcionēt ikdienas dzīvē un sabiedrībā, tai skaitā aplūkot arī bērna vai jaunieša aprūpētāja (parasti – vecāku) vajadzības un stiprās puses, kuras ietekmē bērna vai jaunieša dzīvi.

Vienlaikus AVRN instruments palīdz saskatīt arī bērna vai jaunieša stiprās puses jeb resursus, kurus iespējams izmantot bērna vai jaunieša pilnvērtīgas attīstības un funkcionēšanas veicināšanai. Pēc novērtējuma veikšanas iegūtos rezultātus Dienests izmanto, lai noteiktu nepieciešamās intervences un izvērtētu piesaistītos pakalpojumus darbā ar bērnu un viņa ģimeni.

PLUS attīstība

2023. gadā Dienesta informācijas sistēmā PLUS tika ieviesti vairāki būtiski sistēmas uzlabojumi, lai nodrošinātu fizisko personu datu aizsardzību. Risinājums izveidots, lai ērti un pārskatāmi piekļūtu auditācijas datiem, kā arī ieviesti risinājumi, kas palīdz monitorēt datu apstrādi datu bāzes līmenī.

Nozīmīgākie plānotie pasākumi 2024. gadā

Pētījumi

2024.gadā Dienestā plānots veikt vairākus pētījumus:

- **Pētījums par probācijas telpu optimizāciju: pieredzes salīdzinošā analīze Latvijā un ārvalstīs**
Pētījuma mērķis ir sagatavot praktiskus, uz pierādījumiem balstītus argumentus un ieteikumus Dienesta telpu uzlabošanai. Argumenti un ieteikumi vērsti uz optimālu darba telpu izmantošanas veicināšanu, t.sk. efektīvu probācijas funkciju īstenošanu, sadarbību ar probācijas klientiem un nodarbināto drošību un labizjūtu.

Dienesta īstenotā Eiropas sociālā fonda projekta “Atbalsts probācijas klientu resocializācijai” ietvaros plānots veikt vairākus pētījumus:

- **Pētījums par taisnīguma atjaunošanas pieeju efektivitāti**
Pētījuma mērķis ir dziļāk izziņāt pastāvošās taisnīguma atjaunošanas politikas ietvaru un tiesisko regulējumu Latvijā, novērtēt pastāvošās prakses un tās attīstīšanas iespējas. Pētījuma rezultātus plānots izmantot, lai attīstītu taisnīguma atjaunošanā balstītas prakses, pilnveidotu tiesisko regulējumu.
- **Pētījums par risku un vajadzību novērtējuma (RVN) attīstības vajadzībām un iespējām: RVN sievietēm**
Pētījuma mērķis ir apzināt citu valstu pieredzi attiecībā uz risku un vajadzību novērtējumu sievietēm un sagatavot priekšlikumus tā attīstīšanai Dienestā. Pētījuma ietvaros tiks izvērtēta līdzšinējā novērtēšanas prakses atbilstība probācijas klientu – sieviešu riskiem un vajadzībām, apzināta citu valstu pieredze un sagatavoti priekšlikumi par iespējām ieviest jaunu instrumentu.
- **Pētījums par RVN attīstības vajadzībām un iespējām, pielāgojot to darbam ar personām ar psihiskās veselības / uzvedības traucējumiem**
Pētījuma mērķis ir izpētīt attīstības vajadzības un iespējas RVN personām ar garīgās veselības/ uzvedības traucējumiem. Pētījuma ietvaros tiks izvērtēta līdzšinējā RVN prakses atbilstība, apzināta citu valstu pieredze un sagatavoti priekšlikumi par iespējām ieviest jaunu instrumentu personām ar psihiskās veselības/uzvedības traucējumiem.

- **Pētījums par jaunas resocializācijas programmas ieviešanu, kas paredzēta vardarbīgus noziegumus izdarījušiem probācijas klientiem**
Pētījuma mērķis ir noskaidrot resocializācijas programmas ieviešanas nosacījumus darbam ar vardarbīgus noziegumus izdarījušiem probācijas klientiem, kā arī noskaidrot programmas ieviešanas iespējas

PLUS pilnveidojumi

2024. gadā plānoti nozīmīgi Dienesta informācijas sistēmas PLUS pilnveidojumi, kas vērsti uz sistēmas ātrdarbības un drošības uzlabošanu, kā arī plašāku intergrāciju ar citām informācijas sistēmām.

Specializācija darbam ar bērniem un jauniešiem

Lai nodrošinātu, ka darbam ar bērniem un jauniešiem tiek piesaistīti Dienesta nodarbinātie ar atbilstošām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, 2024. gadā Dienestā tiks ieviesta Bērnu un jauniešu specializācija, kā arī papildus izveidotas trīs Bērnu un jauniešu nodaļas (viena Rīgas Rietumu reģiona teritoriālajā struktūrvienībā, viena Latgales reģiona teritoriālajā struktūrvienībā un viena Kurzemes reģiona teritoriālajā struktūrvienībā).

Pārmaiņu posmu novērtējums

2024. gadā uzraudzības funkcijas ietvaros tiks ieviests probācijas klienta pārmaiņu posmu novērtējums. Pārmaiņu posmu novērtējums ir strukturēta metode, kura tiks izmantota, lai uzskatāmi saskatītu probācijas klienta gatavību pārmaiņām un pārmaiņas (progresu, regresu vai stagnāciju). Pārmaiņu posmu novērtējums ļaus probācijas klienta lietas vadītājam noteikt prioritātes un darba virzienus, izvēlēties piemērotākās stratēģijas problēmu risināšanā, kas ir atkarīgas no probācijas klienta gatavības risināt problēmu. Šāds novērtējums ir nepieciešams, lai prioritizētu identificētās kriminogēna rakstura problēmas un rosinātu lietu vadītājus domāt par turpmākajiem kontroles un atbalsta pasākumiem.